

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
НАЦИОНАЛНА ОЛИМПИАДА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
ОБЛАСТЕН КРЪГ – 25.02.2013 г. – X КЛАС, 14.00 ЧАСА

УКАЗАНИЯ

Уважаеми ученици,

Работният материал на олимпиадата съдържа:

- **40** тестови задачи, от които **15** задачи с избираем отговор и **25** със свободен отговор;
- задача за създаване на писмен текст – анализ на исторически документи, който не трябва да надвишава **3** ръкописни страници.

Пропуснат или сгрешен отговор се оценява с **0** (нула) точки.

Максималният брой точки е **100**.

Задачата за създаване на писмен текст се оценява с общ брой **30** точки.

За задача с избираем отговор отбележете буквата с верния отговор, като я зачертаете с „X”.

Не се допускат задрасквания и поправки.

По време на работа може да пишете само със **син** химикал.

По време на изпита **не може** да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената ви изпитна бланка.

Време за работа – 4 астрономически часа.

Пожелаваме ви успешна работа!

ПЪРВА ЧАСТ

A. ЗАДАЧИ С ИЗБИРАЕМ ОТГОВОР

1. Подписаните в Париж мирни договори през 1919 г. създават условия за:

- A) изостряне на международното напрежение и ръст на реваншизма
- B) ускорено развитие на процесите на европейската интеграция
- B) мирно съвместно съществуване между народите в СССР
- Г) гарантиране на правата на човека и националните малцинства

2. Понятието „изгубеното поколение“, използвано след Първата световна война, се отнася до:

- A) политиките
- B) военните
- B) индустриалците
- Г) писателите

3. Кой от посочените белези НЕ е характерен за Световната икономическа криза?

- A) увеличаване на международната търговия
- B) спад в доходите на хората
- B) ръст на безработицата
- Г) фалит на банки и предприятия

4. Правителството на Леон Блум във Франция провежда политика, насочена към:

- A) социални мерки за защита на работниците
- B) намеса в Гражданска война в Испания
- B) предприемане на военна интервенция в Алжир
- Г) ориентиране на Франция към фашизма

5. Кой е правилният хронологически ред на дадените събития?

1) Крайовската спогодба; 2) конференцията в Локарно; 3) Световната икономическа криза;
4) Германия напада Полша ; 5) победата при Сталинград.

A) 3; 2; 5; 4; 1;

B) 4; 1; 5; 3; 2;

B) 3; 4; 1; 2; 5;

Г) 2; 3; 4; 1; 5;

6. Същността на политиката на „умиротворяване“ след Първата световна война се изразява в:

- А) създаване на антихитлеристка коалиция с участието на СССР
- Б) дипломатически споразумения с Германия с цел насочването ѝ срещу болшеvizма
- В) ненасилствени мерки за задържане на агресията на Япония в Далечния изток
- Г) споразумението за подялба на сферите на влияние между страните от Тристранния пакт

7. На изображенията са представени две известни политически лица. Посочете коя част от следното твърдение за тях НЕ отговаря на истината:

Това са двама диктатори, лидери на тоталитарни държави, дошли на власт по едно и също време, които насилствено си разделят Полша.

- А) Това са двама диктатори,
- Б) лидери на тоталитарни държави,
- В) дошли на власт по едно и също време,
- Г) които насилствено си разделят Полша.

8. Георги Димитров издига официално идеята за:

- А) Прилагане на мерки, известни с термина „военен комунизъм“
- Б) Създаване на Трети комунистически интернационал
- В) Единен фронт на комунисти и социалдемократи срещу фашизма
- Г) Образуване на политическа коалиция във Франция

9. Характерна черта на авторитарните режими на Балканите между двете световни войни е:

- А) установяването на тесен съюз между държава и църква
- Б) управлението на коалиционни кабинети
- В) широката автономия на общините
- Г) съсредоточаването на властта в ръцете на монарха

10. Как се нарича англо-френската дефанзивна стратегия в началото на Втората световна война, описана в текста?

“След известно колебание и два ултиматума, на 3 септември Англия и Франция обявяват война на Германия. Реални военни действия така и не започват, въпреки предвоенните уверения на френския генерален щаб за настъпателни действия ... Френската армия, която е концентрирана по границите с Германия, е около 105 дивизии ... Срещу тези силни позиции по “линията Зигфрид” се противопоставят 23 немски дивизии.”

- А) „Странна война“
- Б) план „Барбароса“
- В) операция „Марита“
- Г) „Блицкриг“

11. Коя от посочените организации носи името „Фаланга“?

- А) организацията, създадена от Антониу Салазар
- Б) групата на болшевиките, водена от Ленин
- В) единствената партия в Испания по времето на Франко
- Г) организацията на италианските комунисти

12. Посочете от кой документ е откъсът:

„Чл. 1. Незабавно прекратяване на военните действия. Обкръжените френски войски трябва да сложат оръжие...“

Чл. 6. Цялото оръжие и военни материали, намиращи се на неокупираната територия... трябва да се разположат в складове под контрола на Германия и Италия.“

- А) Капитулацията на Франция след Френско-Пруската война
- Б) Примирието в Компьен в края на Първата световна война
- В) Капитулацията на Франция във Втората световна война
- Г) Прекратяването на бойните действия в Нормандия

13. Името на коя личност съответства на описанието:

„Политик, който по време на Втората световна война призовава от Лондон французите към съпротива срещу нацизма, а по-късно става държавен глава на Франция.“

- А) Франсоа Митеран
- Б) Жак Ширак
- В) Шарл дьо Гол
- Г) Роберт Шуман

14. Кое от изброените събития НЕ се е случило през 1944 г.?

- А) СССР обявява война на България
- Б) пусната е атомна бомба над Япония
- В) в България е извършен преврат
- Г) открит е Вторият фронт във Франция

15. Какъв извод може да се направи въз основа на таблицата със статистически данни за въдворените в ГУЛАГ лица?

Година	Брой в хиляди
1936	600
1940	1600
1942	1300
1944	1100
1946	1300
1950	2100
1952	2500

- А) броят на задържаните в сталинските лагери нараства бързо и постоянно
- Б) през 1952 г. те са пет пъти повече отколкото през 1936 г.
- В) временното намаляване на броя на задържаните може да се обясни с участието на СССР във Втората световна война
- Г) увеличаването в последните години е резултат от засилените репресии след смъртта на Сталин

Б. ЗАДАЧИ СЪС СВОБОДЕН ОТГОВОР

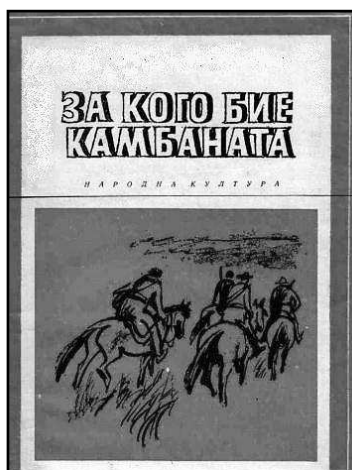
16. Посочете в кои войни през първата половина на XX век България воюва срещу посочените държави:

- А) Сърбия – .....
- Б) Франция – .....
- В) САЩ – .....
- Г) Германия – .....

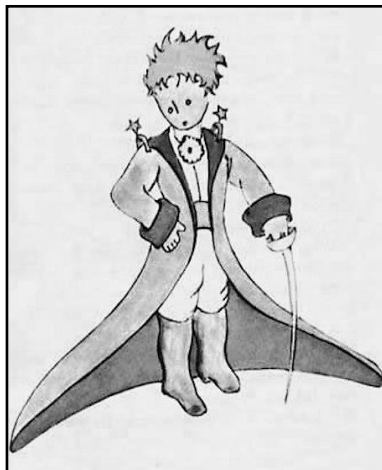
17. Попълнете таблицата като срещу даденото понятие посочите пример за него:

	ПОНЯТИЕ	ПРИМЕР
А)	окупация	
Б)	демилитаризация	
В)	изолационизъм	
Г)	интернационал	

18. Подберете и запишете под всяко изображение името на неговия автор: *Чарли Чаплин; Антоан дьо Сент Екзюпери; Пабло Пикасо; Кларк Гейбъл; Джордж Гершуин; Михаил Булгаков; Ърнест Хемингуей; Марк Шагал; Скот Фицджералд; Михаил Шолохов.*

А) .....
.....

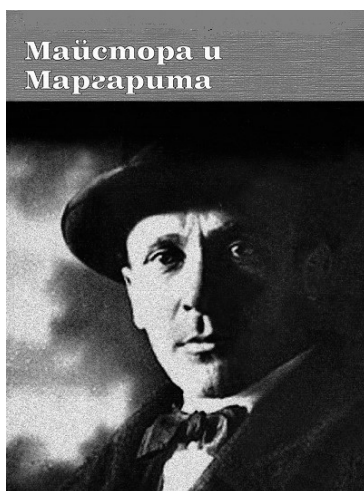
Б) .....
.....

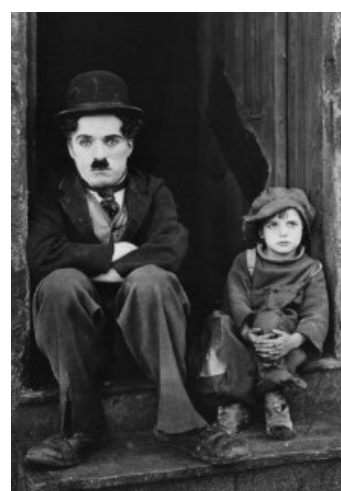
В) .....
.....

Г) .....
.....

Д) .....
.....

Е) .....
.....

19. Посочете историческата личност, която отговаря на следното описание:

„Той стои начело на авторитарна диктатура в централноевропейска държава, появила се след Първата световна война. Той е регент, но държавата няма монарх, той е адмирал, а страната му няма излаз на море.“

Този човек е .....

20. Подчертайте излишното име в редицата и посочете признака, по който ги групирате:

А) Корнелиу Кодряну, Йозеф Пилсудски, Франсиско Франко, Ахмед Зогу,

признак .....

Б) Техеран, Ялта, Женева, Потсдам

признак .....

В) Палмиро Толиати, Клемент Готвалд, Вилхелм Пик, Аристид Бриан

признак .....

Г) Едвард Мунк, Морис Равел, Анри Матис, Василий Кандински;

признак .....

21. Разгледайте съветския плакат от 20-те г. на XX век с название „Религиозни обреди“ и отговорете на поставените въпроси:

А) Как е представена руската православна църква? .....

.....
.....
.....
.....

Б) Какъв е призивът, който отправя този плакат? .....

.....

В) Каква е политиката на съветската власт, за която свидетелства плакатът?

.....
.....

22. Запишете четири държави, от които СССР отнема територии в периода 1939-1940 г.:

А) .....

Б) .....

В) .....

Г) .....

23. Попълнете пропуснатото:

А) Двете основни политически партии във Великобритания през 30-те години на XX век са Консервативната и .....

Б) През 1928 г. Мусолини и Ватикана сключват ..... споразумения.

В) Коалицията от леви партии, която печели изборите във Франция през 1936 г. се нарича .....

Г) Манджоу Го е марионетна държава в Азия, контролирана от.....

Д) Маршал Петен стои начело на режима във .....

Е) На конференцията в ..... се взема решение за откриване на Втори фронт в Европа.

24. Прочетете документа и изпълнете поставените задачи:

„Роден на хубавата българска земя и духовно чедо на православната вяра, отрасъл в средата на моя любим народ и заедно с него споделял радостите на светлите му подвизи и постоянния му напредък, винаги въодушевен от идеалите му, проникнат от демократическия дух, проявен както от традиционните му борби за свобода и независимост, така и във всичките му държавни и обществени институти, аз тържествено заявявам, че ще почитам Конституцията и ще служа вярно и предано за благоденствието и преуспяването на народа....

Да живее България!“

А) Запишете името на българския монарх, от чиято „Прокламация за възкачване на трона“ е даденият откъс: .....

Б) Открийте в текста и запишете три изречения, които потвърждават отговора ви:

- .....

- .....

- .....

25. Развийте абривиатурите:

ПРИМЕР: ВКП(б) – Всесъюзна комунистическа партия (болшевики)

А) ИККИ – .....

Б) НСГРП – .....

В) КСХС – .....

26. Срещу всяко определение запишете понятието, което му съответства:

	Понятие	Определение
А)		Въоръжено нахлуване в чужда държава
Б)		Официално съобщение или заключителен документ относно определена дипломатическа дейност
В)		Условия, поставени от позицията на силата
Г)		Преднамерено затваряне на предприятия от собствениците им с цел да отклонят стачен натиск и да наложат свои условия
Д)		Дългосрочно вложение на средства за увеличаване активите на предприятието и получаване на печалба

27. Анализирайте дадените статистически данни за броя на безработните (в хиляди) и отговорете на поставените въпроси:

Година	САЩ	Германия	Великобритания
1929	1550	1916	1262
1930	4340	3137	2006
1931	8020	4573	2718
1932	12060	5580	2817
1933	12830	4733	2588
1934	11340	2658	2221
1935	10610	2147	2106

А) От какво е предизвикано увеличението на безработицата през 1932 г. в сравнение с 1929 г.?

.....
 .....

Б) Какви са темповете на промяна на безработицата в Германия през 1933-34 г. в сравнение с останалите държави?

.....
 .....
 .....

В) Как може да се обясни този факт?.....

.....
 .....

28. Вярно или грешно? Поставете знак „✓” пред вярното твърдение и знак „X” пред грешното.

А) ☐ На конференцията в Лозана през 1921-1922 г. е постигнато ново съотношение между военноморските флотове на Великите сили.

Б) ☐ Великобритания и Франция заемат политика на неутралитет към Гражданската война в Испания.

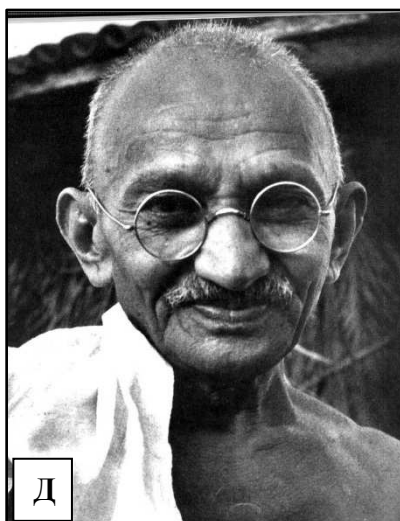
В) ☐ „Сухият режим“ в САЩ е въведен през 1925 г.

Г) ☐ „Голямата депресия” започва във Великобритания.

Д) ☐ Пактът Бриан-Келлог от 1928 г. предвижда поставянето на войната извън закона.

Е) ☐ Общото между Гестапо и ЧК е, че и двете са органи на политическа полиция.

29. Разгледайте внимателно снимките и попълнете таблицата, като запишете името и буквата от снимката на съответното място: *Роза Люксембург; Леон Блум; Ернст Телман; Богдан Филов; Долорес Ибарури; Махатма Ганди*

Буква	Име	Остават в историята с:
		Известен политик, журналист и държавник, първият социалист – министър-председател на Франция.
		Най-известната германска марксистка, макар и полякиня по националност, тя е сред ръководителите на съюза „Спартак“. Въпреки възгледите си против насилието, подкрепя въстанието на спартакистите през 1919 г., след потушаването на което е убита.
		Борец за човешка свобода и духовен водач на индийското движение за независимост, наречен „баща на нацията“. Става известен със своята идея за постигане на политически цели чрез ненасилствен протест.
		Известен професор по археология, който в качеството си на министър-председател подписва акта на присъединяването на България към Тристранния пакт.
		Известна испанска комунистка, която се превръща в символ на непоколебимост в борбата срещу Франко. Получава псевдонима "Ла Пасионария" ("Пламенната").
		Лидер на Германската комунистическа партия, който умира през 1944 г. в концентрационния лагер в Бухенвалд.

30. Нанесете върху линията на времето годините, в които са се случили посочените исторически събития:

- А) десантът в Нормандия
- Б) създаването на Варшавския договор
- В) провъзгласяването на Баварската съветска република в Мюнхен
- Г) походът към Рим
- Д) избирането на Хитлер за канцлер на Германия
- Е) подписването на Тристранния пакт

Забележка: На линията на времето нанесете само съответната година и в скоби напишете буквата на събитието.

31. Идентифицирайте и датирайте документа, от който е дадения откъс:

Чл. 48. България се отказва в полза на Главните Съюзни и Сдружени Сили от всички свои права и титри върху териториите на Тракия, които принадлежаха на Българското царство и които, намирайки се отвъд новите граници на България, както те са описани в чл. 27, сега не са дадени никому...

А) Документ: .....

Б) Дата: .....
(ден, месец, година)

32. Разгледайте изображенията и и попълнете таблицата:

	Събитие	Държава
А)		
Б)		
В)		
Г)		

33. Прочете текста и отговорете на въпросите след него:

„Тоталитаризмът и авторитаризмът са системи, които разрушават социалните връзки между хората и като резултат довеждат до смърт на обществото - в крайната им фаза в тях остават само нелегитимни диктатори и потиснати или манипулирани маси, но липсва жизнено общество, способно да изгражда собствени структури и да взема самостоятелни решения. Всеки вид милитаристична или монополистична социална система води до същото - до социална дезинтеграция, разпад, катастрофа, гибел...“

Хана Аренд

А) Посочете три характерни черти, които според авторката са общи за авторитаризма и тоталитаризма:

- .....
- .....
- .....

Б) Кой е съвременният термин, с който се назовава обществото, характеризирано в подчертания текст? .....

34. В коя сфера на културата творят посочените личности?

	ТВОРЕЦ	СФЕРА НА КУЛТУРАТА
А)	Игор Стравински	
Б)	Франк Лойд Райт	
В)	Сергей Айзенщайн	
Г)	Панчо Владигеров	
Д)	Ярослав Хашек	
Е)	Джордж Гершуин	

35. Прочетете внимателно документа и отговорете на поставените въпроси:

„До другаря Сталин.

В резултат от операциите по първа категория [най-враждебните елементи подлежащи на разстрел] и втора категория [по-малко активни, но все още враждебни елементи, които подлежат на арест] в областта са разкрити повече от 70 активно действащи кулашки, белогвардейски, църковно-сектантски организации и групи...

Моля за увеличаване лимита по първа категория допълнително с 300 човека, по втора категория - с 1000 човека.“

Шифрограма от секретаря на областния комитет на гр. Киров до ЦК на ВКП - Москва, 21 октомври 1937 г.

А) Кои са враговете на съветската власт?.....

Б) Как е организирана дейността за справяне с враговете на комунизма в СССР?

- .....
- .....
- .....

36. Подредете в хронологическа последователност събитията (от 1 до 6):

	Събитие	Хронологичен ред
А)	Германия нахлува в Гърция	
Б)	Победа на българската армия при р. Драва	
В)	СССР нахлува в Полша	
Г)	България се присъединява към Тристранния пакт	
Д)	СССР обявява война на България	
Е)	Крайовската спогодба	

37. Запишете четири характерни черти на парламентарната демокрация:

- А) .....
- Б) .....
- В) .....
- Г) .....

38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси:

А) Какво носи гълъбът в клюна си и какво символизира то?

.....

Б) Какви са обстоятелствата, при които Пикасо рисува това изображение?

.....

.....

В) Каква надежда е вложил в изображението художникът?

.....

.....

„Гълъбът на мира“, Пабло Пикасо (1947 г.)

39. Довършете твърденията като зачертаете ГРЕШНИЯ вариант от предложените възможности:

А) ОН преразпределя колониалните владения в света чрез въвеждането на т.нар. „мандатна система“/ **мажоритарна система.**

Б) Февруарската революция през 1917 г. избухва в **Русия/ Австро-Унгария.**

В) По време на самостоятелното земеделско управление Ал.Стамболийски се стреми да изгради от България държава на **гражданството/ селячеството.**

Г) През 1934 г. група балкански държави създават Балкански пакт, в който не участва **България/ Гърция.**

40. Разгледайте внимателно приложената карта и изпълнете поставените задачи:

А) Кой момент от Втората световна война е представен на картата? Аргументирайте се.....

.....

Б) Попълнете легендата.

В) Подчертайте името на селището, битката при което предизвиква впоследствие обрат във военните действия.

ВТОРА ЧАСТ

Направете в обем до 3 страници анализ на документите:

„... никой не би посмял да възприеме мир като този, който ще се сключи... Разпокъсването на Австрия е лудост. Да се „балканизира“ Централна Европа, това значи да се създадат нови зародиши на война. Никога не е имало по-злокобен, по-съдбоносен мир за нашата страна. Уилсън съвсем не познава Европа и иска да премери правата на отделните държави върху много точна теглилка... Л. Джордж си служи със същите думи като Уилсън, но Л. Джордж е хитрец, а Уилсън чистосърдечен човек. Франция не е достатъчно силна, за да наложи победен мир, а не е достатъчно слаба, за да сключи помирителен мир. ... Мирният договор ще бъде зле изграден компромис между тези две тежнения. Той не ще осигури мира и ще произлязат нови войни...”

Анатол Франс за предстоящия мир, в. „Таймс”, 29 март 1919 г.

„Президентът на САЩ не познава същността на човешката природа. Войната не може да бъде забравена. Америка не е видяла отблизо тази война през първите три години, а ние през това време дадохме милион и половина жертви.

Търсите справедливост за германците. Не смятайте, че те някога ще ни простят; те само ще търсят случай за реванш, нищо не ще унищожи яростта на тези, които искаха да владеят света и които се виждаха толкова близо да успеят.”

Изказване на Жорж Клемансо по време на Парижката мирна конференция на 28 март 1919 г.

При анализа вземете под внимание следните опорни въпроси:

1. Кои елементи от позицията на президента Уилсън на Парижката мирна конференция са представени в документите?
2. Кое е общото и кое различното в отношението на Анатол Франс и Жорж Клемансо към американската позиция?
3. Каква е позицията на Жорж Клемансо по отношение на мирния договор с Германия и как тя е аргументирана?
4. Защо според Анатол Франс мирът ще бъде „зле изграден компромис”?
5. Чие мнение е потвърдено от последвалите събития?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО!

Ученик:..... Клас:.....

Училище..... град/село .....

ПОПЪЛВА СЕ ОТ КВЕСТОРИТЕ

НАЧАЛО НА ОЛИМПИАДАТА: .....ч.

ИЗПИТНАТА РАБОТА Е ПРИЕТА В:.....ч.

.....
Име и фамилия на квестора приел работата

.....
подпис

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ОЦЕНИТЕЛИТЕ

ПЪРВИ ОЦЕНИТЕЛ:.....

.....
Име и фамилия

.....
подпис

.....
брой точки

ВТОРИ ОЦЕНИТЕЛ: :.....

.....
Име и фамилия

.....
подпис

.....
брой точки

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ – (първи+втори)/2

--